

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Павел Стоев,

Национален природонаучен музей - БАН

за дисертационния труд на Владислав Станиславов Вергилов – докторант в катедра

„Зоология и антропология“ на СУ „Св. Климент Охридски“ на тема:

„Изследвания върху биологията и екологията на късокракия гущер в

България“ за присъждане на ОНС „доктор“ по професионално направление 4.3.

„Биологически науки“ (Зоология на гръбначните животни)

Представената ми за становище дисертация се състои от общо 160 страници. Работата съдържа 42 фигури, 15 таблици и 6 приложения. Списъкът на цитираната литература се състои от 316 заглавия, от които 18 на кирилица и 298 на латиница.

Целта на дисертационния труд е да „бъдат проучени различни аспекти от биологията и екологията на късокракия гущер в България“ – един от най-слабо проучените видове гущери в страната и Европа, за който се знае сравнително малко. Докторантът е набелязал и по конкретни задачи за изследване, а именно: 1) да обобщи съществуващите и да събере нови данни за разпространението на вида в страната; 2) да проучи механиката му на хранене; 3) да изследва морфологично копулационните органи при мъжките и да ги сравни с тези на близкородствени видове; 4) да изследва продължителността на живота на вида; 5) да изследва годишния сперматогенен и овогенен цикъл; 6) да проучи влиянието на факторите на околната среда върху външната морфология и да проучи различни популационни параметри – оцеляемост на индивидите, полова и възрастова структура и размери, плътност и др.

Владислав си е поставил доста амбициозни цели в различни направления на зоологията, което е похвално и показва отличната му теоритична подготовка, широки научни интереси и стремеж за научно развитие.

Съдържанието и структурата на дисертацията напълно отговаря на установените норми. Методите са добре подбрани и напълно уместни за поставените цели и задачи. Докторантът е публикувал две научни статии в списания с импакт фактор, което покрива изискваните от Закона за развитието на академичния състав в Република България критерии, както и тези, заложи в правилника и препоръките на СУ за придобиване на НОС „доктор“.

От научните резултати с фундаментален принос заслужава да се отбележи детайлното проучване на окципито-атланта-аксиалната става и връзката между кранио-цервикалния комплекс и начина на хранене при представител на влечугите. Също така, благодарение на работата на автора, за първи са установени разлики в пенисната морфология на двата близкородствени вида *A. budaki* и *A. kitaibelii*. Това, както и установеният от него факт, че морфологията на вида се влияе от различните условия на средата, като изменчивостта следва географската дължина и корелира с климата, са резултати с важно таксономично значение.

За най-съществени приноси по отношение биологията на вида считам установената чрез скелетохронология продължителност на живота на *A. kitaibelii* в естествени условия – 4 години, както и чрез други методи на точната възраст на настъпване на полова зрялост при вида. От екологичните му постижения, заслужава да се отбележат изследванията му чрез capture-mark-recapture метода, които показват тясна привързаност на индивидите към дадена територия. Това има важно значение от гледна точка на опазването на късокракия гущер и по отношение на разработването на конкретни мерки за намаляване на антропогенното влияние върху вида в райони, където има активна човешка дейност.

Въпреки многобройните приноси, трябва да се отбележат и някои слабости на дисертацията. Не става ясно защо при изследване на разпространението на вида в страната и генерирането на модела е избран индекс на евапотранспирация. Докторантът установява бимодална активност при късокракия гущер и твърди, че видът не е активен нощем, но не става ясно каква методика е използвана, за да достигне до това заключение. Не е уточнено дали са правени нощни търсения в изследваната територия. Нужно е в бъдещите му проучвания върху вида да бъдат включени и молекулярни методи, които биха потвърдили установената от докторанта географска вариабилност. Има и някои дребни технически пропуски, като например легендата на фигура 9 указва начина за маркиране на индивидите и редовете с единиците и десетиците, но не е уточнено, че под ляво и дясно се има предвид позицията спрямо самото животно, а не спрямо този, който го маркира.

Познавам Владислав Вергилов отдавна. Имал съм възможност да работя с него на терен и съм си изградил мнение за него като добър специалист, акуратен изследовател и анализатор. Той е изключително добре подготвен херпетолог, познат и добре приет е от херпетологичната общност. Имайки предвид голямата нужда от хора с неговата квалификация в България, без съмнение качествата му и натрупания опит бързо ще влязат в употреба в разработването на научни и научно-приложни проекти.

Въз основа на гореизложеното, бих желал да препоръчам на Научното жури да присъди на Владислав Станиславов Вергилов научната и образователна степен „доктор”, която според показаните от него резултати той напълно заслужва.

С уважение,

1 февруари 2017

Проф. д-р Павел Стоев